

VYSPORIADANIE MAJETKU MANŽELOV PO ROZVODE

S rozvodom manželstva je bezprostredne spojené vysporiadanie majetku, ktorý patril do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Právna úprava vzniku, obsahu aj rozsahu, či zániku BSM je obsiahnutá v Občianskom zákonníku. V zmysle § 148 OZ zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Vo všeobecnosti manželstvo zaniká smrťou alebo vyhlásením jedného manžela za mŕtveho, a v neposlednom rade v súčasnosti aj čoraz častejšou formou – rozvodom. V zmysle platnej právnej úpravy je však rozvod ako dôvod pre zrušenie manželstva prípustný len v odôvodnených prípadoch.

Spôsoby vysporiadania

Vysporiadanie BSM je nevyhnutným dôsledkom zániku BSM. Občiansky zákonník upravuje tri základné formy majetkového vysporiadania BSM:

- **dohoda manželov**
- **rozhodnutie súdu**
- **vysporiadanie BSM priamo zo zákona**

Dohoda manželov

Prvým a najvhodnejším riešením pre manželov je vysporiadanie BSM dohodou. Tento spôsob sa javí ako najpriateľnejší v tých prípadoch, keď sú manželia schopní a aj ochotní dospieť ku konsenzu o ich majetku napriek rozvratu, ktorý zapríčinil pád ich manželstva. Navyše tento spôsob vzájomného vysporiadania je nepochybne menej finančne náročný než samotné súdne vysporiadanie. A čo viac, takáto dohoda nepodlieha ani schváleniu zo strany súdu. Musí sa však vzťahovať na všetok majetok a na všetky veci, ktoré patrili do BSM, pretože sa v opačnom prípade môže niektorý z manželov domáhať súdnou cestou, aby súd vysporiadal aj

doteraz nevysporiadaný majetok.

Súd by v takomto prípade rozhodoval o celom majetku a predchádzajúca dohoda manželov by tak stratila platnosť. Pokiaľ ide o formálnu stránku dohody, zákon pre jej platnosť vyžaduje v zmysle § 149a OZ písomnú formu len vtedy, ak predmetom vysporiadania je nehnuteľný majetok, a to vzhľadom na spôsob nadobúdania vlastníctva k nehnuteľným veciam. Samozrejme, z dôvodu právnej istoty je účelnejšie uzatvoriť túto dohodu vždy v písomnej forme, ideálne do troch rokov od zániku manželstva. Aj keď zákon s nesplnením tejto trojročnej lehoty nespája žiadne sankcie, uplynutím spomínanej trojročnej lehoty dochádza k vysporiadaniu priamo zo zákona, ktoré bližšie popisujeme v ďalšej časti textu. Už len pre doplnenie – ak dôjde k vysporiadaniu majetku dohodou, manželia sú povinní vydať si na požiadanie potvrdenie o tom, ako sa vysporiadali, a to v písomnej podobe.

Rozhodnutie súdu

Za predpokladu, že sa manželia nedohodli o usporiadaní svojich majetkových pomerov po zániku manželstva rozvodom, do úvahy prichádza vysporiadanie súdnou cestou. Netreba ani spomínať, že táto forma je časovo zdĺhavá a finančne náročná, počnúc už zaplatením súdneho poplatku za podanie návrhu na vysporiadanie BSM na súd hneď na začiatku vo výške 66 € a ak sa konanie skončí rozsudkom, finálny poplatok súdu bude predstavovať 3 % z hodnoty predmetu konania (1 % pri súdnom zmieri), najmenej však bude vo výške 66 €, najviac vo výške 16.596,50€, čo sú často nemalé sumy, preto rozhodne odporúčame pokúsiť sa dohodnúť mimosúdne. Pri tomto spôsobe vysporiadania súd zisťuje rozsah

Súd rovnako prihliada na záujmy maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí.

celého spoločného majetku a jeho hodnotu, a to všetkých vecí osobitne. Ak sa manželia o hodnote jednotlivých vecí nedohodnú, súd zisťuje hodnotu majetku inak, najčastejšie znaleckým posudkom, čím účastníkom vznikajú ďalšie náklady. Súd pri tejto forme vychádza zo zásad vyplývajúcich z § 150 OZ, kedy sa má za to, že podiely oboch manželov sú rovnaké.

Okrem toho, každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho osobného majetku vynaložil na spoločný majetok a súčasne je povinný nahradiť to, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Súd rovnako prihliada na záujmy maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu, o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a obstarávanie spoločnej domácnosti. Aj keď, ako sme spomínali, sa vychádza zo zásady rovnosti, v praxi nie je možné, aby hodnota vecí rozdelených medzi manželov bola u oboch rovnaká. Preto súd spravidla uloží tomu z manželov, ktorý nadobudol veci vo vyššej hodnote, aby druhému z manželov poskytol adekvátnu finančnú náhradu.

Vysporiadanie zo zákona

Ak do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov nedošlo k jeho vysporiadaniu dohodou alebo ak bezpodielové spoluvlastníctvo manželov nebolo na návrh podaný do troch rokov od jeho zániku vysporiadané rozhodnutím súdu, nastupuje zo zákona fikcia vysporiadania, a teda platí,

že pokiaľ ide o hnutelné veci, manželia sa vysporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci z bezpodielového spoluvlastníctva pre potrebu svoju, svojej rodiny a domácnosti výlučne ako vlastníak užíva. O ostatných hnutelných veciach a o nehnuteľných veciach platí, že sú v podielovom spoluvlastníctve a že podiely oboch spoluvlastníkov sú rovnaké. To isté platí prirerane o ostatných majetkových právach, ktoré sú pre manželov spoločné.

Vysporiadanie dlhov a pohľadávok manželov

Občiansky zákonník exaktne neustanovuje, ako treba vysporiadať pohľadávky a dlhy manželov, ktoré sú spojené s ich bezpodielovým spoluvlastníctvom, nakoľko podľa ustanovenia § 143 OZ do BSM nepatria. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí pod sp. zn. 2 Cdo 113/2007 poukázal na súdnu prax zastávajúcu stanovisko, že v rámci komplexného riešenia majetkových vzťahov sa zásadne vysporiadávajú aj ďalšie spoločné majetkové práva a povinnosti, vrátane spoločných pohľadávok a dlhov s primeraným použitím ustanovení § 149 a § 150 OZ. Predpokladom ich vysporiadania je, že vznikli za trvania BSM, v súvislosti s ich hospodárskym spoločenstvom a že existujú v dobe zániku manželstva.

Mnoho čitateľov sa pýta: Aký je postup, keď manželstvo trvá a jeden z manželov chce podať návrh na zrušenie BSM kvôli porušeniu mravov (dlhy, pôžičky jedného z manželov).

V § 148 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej len „OZ“) sa uvádza „Zo závažných dôvodov, najmä ak by ďalšie trvanie bezpodielového spoluvlastníctva odporovalo dobrým mravom, môže súd na návrh niektorého z manželov toto spoluvlastníctvo zrušiť i za trvania manželstva.“

„Závažné dôvody“, ktoré sú podmienkou pre vyhovieie návrhu na zrušenie bezpodielového spoluvlastníctva podľa ustanovenia § 148 ods. 2 OZ nemožno vopred presne určiť. Bude vecou konkrétneho zistenia súdu o pomeroch v manželstve účastníkov, o ich vzájomnom vzťahu i o správaní odporcu toho manžela, ktorý podáva návrh, či sú dané podmienky pre vyhovujúce rozhodnutie. Dôvodom zrušenia

ILUSTRACNÉ FOTO: calmwaters.org

bezpodielového spoluvlastníctva bude spravidla také závažné správanie manžela, ktoré sa prejavuje v nehospodárnom nakladaní so spoločným majetkom na úkor rodiny, najmä maloletých detí, alebo tým, že manžel sa vôbec na vytváraní spoločného majetku nepodieľa, vyhýba sa práci, nežije trvale s rodinou a ani jej potreby nezabezpečuje. Súd v takomto prípade spravidla zisťuje, že inštitút bezpodielového spoluvlastníctva manželov neplní v konkrétnom prípade svoj účel, že by jeho ďalšie trvanie odporovalo dobrým mravom a jedného z manželov by výrazne poškodzovalo.

Konanie o zrušenie BSM za trvania manželstva musí iniciovať jeden z manželov, a to podaním „Žaloby o zrušenie bezpodielového vlastníctva manželov za trvania manželstva zo závažných dôvodov“. Túto žalobu môžete podať osobne do podateľne, prípadne aj poštou na adresu okresného súdu, v obvode ktorého má žalovaný (teda váš manžel) bydlisko, alebo kde sa zdržuje.

V tejto žalobe označte seba ako žalobkyňu, manžela ako žalovaného. Uvedte vaše celé mená, bydlisko, dátum narodenia, štátnu príslušnosť, eventuálne telefonický kontakt. V samotnej žalobe uvedte najskôr kde a kedy ste s odporcom uzatvorili manželstvo, ako dôkaz priložte kópie vašich rodných listov a sobášneho listu (nemusia byť notársky overené). Ďalej v žalobe opíšete všetky skutkové okolnosti, ktoré podľa vášho názoru odôvodňujú, že je potrebné zrušiť BSM za trvania manželstva, čiže najmä

správanie sa manžela, spôsob jeho nakladania so spoločným majetkom atď. Uvedte, či a kde ste obaja zamestnaní a ako prispievate na tvorbu BSM. Ako dôkaz vašich tvrdení navrhnete výsluch vás a vášho manžela ako účastníkov konania, prípadne aj svedkov, ktorí by mohli dosvedčiť pravdivosť vašich tvrdení. Môžu to byť rodinní príslušníci, susedia, blízki priatelia a pod. Označte ich celým menom, uvedte adresu ich bydliska, prípadne telefonický kontakt. Ak môžete ako dôkaz uviesť nejaké listiny, priložte ich (neoverené) kópie, ak nimi disponujete. Na záver žaloby uvedte, že v zmysle vyššie uvedeného zastávate názor, že ďalšie trvanie BSM by odporovalo dobrým mravom a preto podľa § 148 ods. 2 OZ žiadate súd, aby vydal rozsudok, že vaše BSM (uzatvorené s kým, kedy, kde) sa ruší. Ďalej môžete žiadať súd, aby rozhodol, že žalovaný je vám ako žalobkyňi povinný nahradiť trovy konania do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Žalobu musíte datovať a vlastnoručne podpísať.

Za podanie žaloby sa platí súdny poplatok vo výške 165,50 eur. Po obdržaní vašej žaloby vás bude následne kontaktovať súd a buď si od vás vyžiada ďalšie doplnenia žaloby, alebo vytýči termín pojednávania. Ďalší vývoj konania závisí od skutkových okolností. Samozrejme, môžete sa obrátiť na advokáta v mieste vášho bydliska, aby vás v tomto konaní zastupoval, prípadne vám žalobu aj vyhotovil.

SPRACOVANÉ PODĽA PRAVNÝ-PORADCA.SK